

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

1 том

ОДЕСА 2022

Ірина ГЕРЦ

*Заслужений працівник культури, доцент
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»*

ПЕДАГОГІКА ЧОЛОВІЧОГО КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

Метою педагогічної підготовки у закладах вищої освіти є розвиток педагогічної спрямованості особистості здобувача і формування його готовності до роботи в навчальних закладах, зокрема мистецького спрямування. Переважна більшість хореографів, вдосконалюючи свою професійну майстерність, опановуючи і використовуючи творчу спадщину видатних попередників, шукаючи власні оригінальні рішення актуальних творчих питань, творять сучасну хореографічну культуру. А це потребує всебічного розвитку світогляду та знання історії.

Класичний танець розглядається як спосіб розвитку творчого мислення сучасного фахівця хореографічного мистецтва, створюються умови для збагачення емоційно-образної сфери. Випробувана століттями система занять біля станка і на середині залу добре готує танцівників до виконання найскладніших завдань балетмейстера [1].

Екзерсис класичного танцю це - вправи, комбінації, кантиленність переходу від одного руху до іншого, точність позицій ніг і рук, виразність кожного положення тіла; вміння управляти кістково- м'язовим апаратом, набуття практичних вмінь координації, стійкості, музикальності. Та найголовніше те, що віртуозність техніки, досягнута в результаті освоєння школи класичного танцю, служить засобом створення художніх образів хореографічного мистецтва. Разом з тим, система класичного танцю в усьому світі продовжує й далі розвиватись, вдосконалюватись і збагачуватись.

Класичний танець протягом століть видозмінювався, ускладнювався, набував нових рис і прийомів. Як система виразних рухів пройшов великий шлях формування та розвитку. Однією з мало досліджуваних тем на сьогодні є педагогіка чоловічого класичного танцю. Без дослідження принципів і професійних методів навчання класичному танцю неможливо визначити якісних змін в техніці цього виду хореографічного мистецтва. Історія викладання класичного танцю починається із традицій італійської та французької школи класичного танцю [1].

На зламі XVIII-XIX століть відбулись зміни в техніці жіночого та чоловічого класичного танцю. Сценічна практика потребувала реформи класичного танцю. Виникла необхідність в корегуванні поз і партерних рухів,

тому, що чоловічий танець відрізнявся від жіночого потужною технікою *allegro*. Італійський танцівник, балетмейстер і педагог Карло Блазис запропонував нову систему класичного танцю. У викладанні Карло Блазис демонстрував якості винахідливого теоретика та інноваційного практика. Його система класичного танцю вирізнялась геометричними схемами та імпровізацією.

На початку XIX століття світовий балет вступив в епоху романтизму. Тоді сцену заповнили сільфіди, віліси та інші фантастичні істоти. Для втілення таких образів необхідно було використовувати рухи *allegro*, що допомагали створювати враження легкості і невагомості [2].

Філіппо Тальоні, італійський артист балету, педагог, балетмейстер (1777-1871) та його дочка Марія Тальоні (1804-1884) збагатили жіночий танець рухами *allegro*, що дало можливість створити безліч романтичних образів, зокрема сільфіди. Розвиток жіночого танцю в середині XIX століття нівелював значущість чоловічого танцю, що призвело до ролі танцівника лише як партнера-помічника танцівниці. Народжувались нові канони класичного танцю, але головну роль відігравав жіночий танець.

Італійський танцівник Енріко Чекетті володів віртуозними рухами і став провідником ідеї про важливість чоловічого класичного танцю. Після закінчення артистичної діяльності, Чекетті всі зусилля зосередив на педагогічній діяльності, збагативши світовий балет віртуозністю та енергійною манерою виконання. Італійська манера танцю була більш демократичною, стихійною, іноді не підкорялась визначеним правилам. Але принцип навчання був цікавий та ефективний. Чекетті вмів закріпити навички динамічних обертань і чітких зупинок, стійких поз та темпів. Рухи рук, тулуба, ніг давали можливість зберігати стійкість та впевненість. Італійський екзерсис виховував *aplomb* (стійкість), динаміку обертань, силу та витривалість. Педагог продумував свої комбінації, працював чітко за планом. Заняття проводились кожного тижня, але викладач намагався не повторювати комбінації, а створював їх відповідно до поступового розвитку рухів. Принцип такого навчання вимагав професійної педагогічної майстерності, вміння скласти комбінаційну вправу, яка буде мати навчальну мету [5].

Особливості педагогічного метода Енріко Чекетті полягали в систематичній праці над удосконаленням рухів, що давало можливість танцівнику збагачувати хореографічну лексику. Швидкі обертання досягались завдяки різкому «форсу» (одночасний підйом на півпальці та переведення рук з підготовчого положення в позу обертання) та вимогою фокусувати погляд в одній точці під час обертань. Довгий час *pas de bougé* виконували в «м'якій» формі. У XIX столітті італійська школа класичного балету у техніці виконання *pas de bougé* набула зміни. Цей рух виконувався чітко, з фіксацією всіх елементів

класичного екзерсису. Чекетті приділяв велику увагу до підготовчого етапу виконання складних стрибків. Динамічний *glissade* допомагав виконувати *grand assemble* з ускладненими заносками. На його заняттях засвоювались надскладні *jetes entrelace* та *revoltades*.

Можна стверджувати, що Енріко Чекетті мав вплив на формування методики викладання чоловічого класичного танцю, його школа прищеплювала міцні навички динамічних обертань і стрибків, миттєвих зупинок, чітких темпів. Рухи рук, корпусу, ніг набували впевненість і експресію. Виховуючи виворотність, легкість обертань, еластичність стрибків, Чекетті по-новому підходив до роботи стопи. Він пропонував десять рухів стопи, в яких намагався передати всі можливі її положення під час танцю. Ним були переглянуті прийоми танцювальної техніки чоловіків [2].

Сучасні викладачі класичного танцю широко використовують надбання педагогів минулого, що дає можливість розвивати пізнавальні, аналітичні здібності, вміння подавати хореографічний матеріал.

Література

1. Бігус О., Маншилін О., Кондратюк Д., Мова Л., Журавльова А., Герц І., Донченко Н., Батєєва Н. Сучасний танець: Основи теорії і практики : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 264 с.
2. Повалій Т.Л. Історія хореографічного мистецтва: навч.-метод. посібн.
3. Суми : СПДФ- 2014, 120 с.
4. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю: підручник / Л.–
5. К.: Альтерпрес, 2013. – 324 с.
6. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : монографія.
7. Харків : ХДАК, 2007. 344с.
8. Чепалов О. Хореологія. Статті та лекції. Київ : Ліра-К, 2020. 228 с.